

TĀHEKE

NR. 5 1975

Kui saabus võit

Siin olen oma lapselaste Külliki ja Kristiniga.

Oli 9. mai öö 1945.

Meie polk oli Kuramaa rindel. Öhtul olime saanud lahingukäsu. Rünnakule pidime minema hommikul. Kuid me teadsime, et võitlus käib juba fašistliku Saksamaa pealinnas Berliinis. Teadsime, et sõja lõpp on lähedal. Lootsime, et teade võidust tuleb enne, kui jälle lahingusse läheme. Ootasime rahuteadet.

... Kuulasime Moskva raadiot. Meid oli neli meest: Voldemar Tint, Ants Silmet, Priit Auspere ja mina. Ja äkki, öösel kella kahe paiku, kostiski Moskvast pidulik hää: «Sõda on võidukalt lõppenud!» Seda suurt rõõmusõnumit ei tohtinud enda teada jätta. Kohe läksin polgukomandör Ilmar Pauli juurde. Ants Silmet läks polgu staabiülema Eduard Seeri juurde. Teised jäid kohale, et üles märkida, mida raadiost veel teatatakse...

Siis aga üheskoos kiirustasime kõigile polgu sõduritele ja ohvitseridele teatama võidu saabumisest. Ühegi käsu või korralduseeta hakkasid paukuma püssid, ragisema automaadid, kõmatsid isegi kahurid. See oli ühe polgu meeste saluut võidu auks. Olime ääretult rõõmsad. Meid valdas suur õnnetunne. Hommikuhämaruses kogunes terve polk pidulikule miitingule. Millest rääkisime, millest mõtlesime sellel päeval, mida olime oodanud kogu sõja-aastate vältel! Meenutasime oma sõjateed. Pühalikus vaikuses austasime langenud lahingukaaslasi. Tänutundes meenutasime tagalatöötajaid, kes olid sõjamehi varustanud relvade, riie-tuse ja toiduga. Nende töö oli ju niisama kangelaslik nagu sõdurite võitlus rindel.

Sel hommikul kirjutas meist igaüks kirja koju. Mäletan, metsa all õitsesid sinililled. Taluõuedes valendasid üleni

õites kirsipuud. Kas me varem seda looduse ilu ei näinud! Nägime küll. Kuid veel eile lasus sellel ilul sõja ja surma vari. Nüüd aga ühines looduse ilu elu ja võidu õnneliku tundega. Ohtul kõmisesid meie kodumaa pealinnas Moskvas tuhat suurtükki kolmkümmend korda.

Jah, see oli unustamatu päev! Suurest võidupäevast on nüüd möödunud kolmkümmend aastat. Meie endine polgukomandör Ilmar Paul on pedagoog Tallinnas, endine staabiülem Eduard Seer on teeneline tööstustöoline Pärnus. Ja endised võitlejad: Ants Silmet on ehitaja Tallinnas, Voldemar Tint töötab Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitees, Priit Auspere on pedagoog Viljandis. Kodumaa hüvanguks töötavad tuhanded endised sõjamehed. Ja meie, endiste sõjameeste lapsed on juba ise isad ja emad.

Ka minu kodus on kaks lapselast. Külliki läheb sügisel kooli. Kristin aga tunneb juba tähti ja läheb sügisel lasteaeda.

... Elame rahu taeva all. Meie kodumaa piire kaitsevad nüüd noored mehed. Nad on nooremad, kui olime meie sõja lõppedes. Hiljuti sain kirja ühelt Minski Suvorovi sõjakooli kursandilt Volodjalt. Temast saab kunagi ohvitser, kes hakkab õpetama teisi, kuidas kaitsta seda võitu, mis saabus kolmekümne aasta eest. Kogu nõukogude rahvas töötab selleks, et kodumaa oleks tugev ja võimas ning et enam kunagi ei tuleks sõda. Nii austame ka neid inimesi, kes Suures Isamaasõjas andsid võidu eest kõige kallima — oma elu.

ENDEL SÖGEL,
reservalampolkovnik,
Eesti NSV teeneline teadlane

UKRAINA KIRJANIK
BOGDAN TŠALŌI

MAKSIMI KIRJAD

KASYAB SUUREMAKS MAKSIM
HEADUSES JA HOOLES,
KASYAB LAIEM TIIVAPAAR
VÄLJAMÖELDUD LOOLE.

TUULEST PÜSTI JUUKSETUHK,
KAPPAB ENNE KOITU.
PÖLVENUKIL LÖKKETUHK,
KEEDAB STEPIS TOITU.

VARSTI AASTAT KAHEKSA
LIPANUD ON RINGI.
«ÜTLE, MIDA TAHAD SA
SÜNNIPÄEVAKINGIKS!»

«SOOVIN SADA ÜMBRIKUT,
SADA KIRJAMARKI,»
VASTAB RUTTU POISIKLUTT,
JALAD ULJALT HARKIS.

«SADA KIRJA LÄKITAN.
MINU KIRJU SAAVAD
TŠIIILI, MALI, PAKISTAN,
PORTUGAL JA JAAVA.

NAGU LINNUD LENDAVAD
MINU SADA KIRJA,
SADA LAST LOEB VÄLISMAAL
MINU SADAT KIRJA.

ARU SAAVAD, MILLEST JUTT,
KÕIK MIND PEAVAD MEELES —
MULLE SADA ISTIKUT
LÄKITAVAD TEELE.

ISTUTAN KÕIK SADA PUUD.
SIIS, KUI SAABUB KEVAD,
SÕBRALIKULT SADA PUUD
MULLE KOHISEVAD.

PAPPEL, PÕÖK JA MANDLIPUU
LÄINUD JUBA LEHTE.
BAOBAB, SEEDER, SANDLIPUU
ON MU AIA EHTEKS.

KIIRELT KASYAB DATLIPALM,
SIRGUB SUHKRUVAHER.
BAOBABI VARJU ALL
MÖNUSASTI JAHE.

MULLE KÜLLA KOGU AEG
SAABUB KIRJASÕPRU
VAATAMA, KUIS ÕITSEB AED
NING MAAILMA SÕPRUS.»

Tõlkinud HELJO MÄND

Illustreerinud
ELLE TIKERPÄE

R. Kõva
Eesti NSV Raamatukogu

KALJU KANGUR

Mailaul

VALGEID PILVETORTE
LINNA KOHAL RIPUB,
LÖBUSASTI TUULES
LAINETAYAD LIPUD.

MARSIB TÄNAVATEL
LUSTAKALT ME RIDU,
TÄNA ON MEIL KEVAD,
TÄNA ON MEIL PIDU.

KÕIK MAAILMAS TÄNA
MEIE RÕÖMU NÄEVAD,
KÕIK ME SÕBRAD TÄNA
MEIE KÕRVAL KÄIVAD.

VENDA SÕELSEPP

Ütle mata hea

KUI VANAEMA PÖLL
MAITAEVAS SININE,
JA PILVED VALGED NAGU
VANAISA PEA.
KUI VÄIKE MESILANE
MA LAULDA PINISEN,
SEST TUJU ON MUL TÄNA
ÜTLEMATA HEA.

MAIPÄIKSEST LEMBEM VEEL
ON TÄNA EMA PILK,
JA ISA HOIAB UHKELT
PÜSTI OMA PEAD.
MA MARSIN SIRISTADES
KUI PISIKENE KILK,
SEST TUJU ON MUL TÄNA
ÜTLEMATA HEA.

SEE HELEVALGE PILV
EI PRAHVA KAHURIST.
TA TULI MEIE KORSTNAST,
SEDA HÄSTI TEAN.
SEEPÄRAST LAULU SINIST
JA PILVEVAHULIST
MA LAULAN JA MU TUJU
ÜTLEMATA HEA.

Illustreerinud MARGARETA FUKS

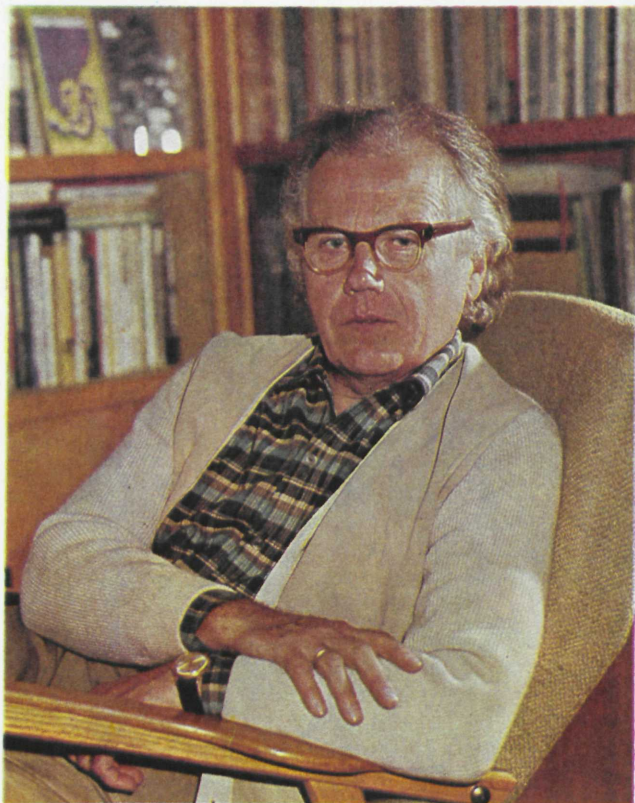
IRA LEMBER

Pidupäev

Kõigil on täna pühadejutt ja kõigil on täna ühine rutt — kõigil on rongkäiku rutt. Täna on pillil nii pidulik heli ja pidulik paistab ka väikene veli, kes isaga koos marssima kippus, nüüd aga kannab endast palju suuremat lippu. Tuulehoog poeb vargsi lippude alla ja lööb kordamööda nad uhkelt valla. Rongkäigust täna keegi maha jääda ei taha. Pidupäev teeb lustiliseks isegi mornid ning paneb liikuma terve linna ja linnatornid. Ka Olemiste Vanake täna ei hooli oma east ja seal ta marsibki Vana Toomaga ühises reas. Nad pole kohtunud ammu-ammu. Nüüd ajavad lõbusat juttu, mis nii kergeks teeb nende vana sammu. Paks Margareeta, kes ikka veel käbe, paigal püsida enam ei läbe. Ta marsib küll teistest veidi lahus, sest temaga ühte riffa ju enam keegi teine ei mahu. Pikk Hermannigi linnaloo mangus ja võttis Kiek in de Köki käevangu. Nüüd nad kõnnivad rivis, muhelus igas kivis.

Kõik suuremad lapsed tunnevad **HOLGER PUKKI**. Ta on kirjutanud nii palju põnevaid raamatuid! Loetleme ainult mõned: «Rohelised maskid», «Jüri», «Rikas suvi», «Kes tulistas!». Aga peale põnevusjuttude kirjutamise tunneb Holger Pukk sügavat huvi meie rahva revolutsioonilise mineviku vastu. Kirjanik on uurinud julgete ja mehiste inimeste elulugusid, vestelnud nende kaasaegsetega, tutvunud arhiivides igasuguste dokumentide ja materjalidega. Selle tulemusena võivad nüüd lapsed lugeda raamatuid «Õine lahing» ja «Mida te teate Oskarist!».

HOLGER PUKK

Väga, väga julged poisid

On hämar ja tuuline sügisõhtu. Jõekaldal silla otsas seisab sakslaste õhutõrjepatarei. Taeva poole vahivad nelja kahuri torud. Kahurite ümber on kõrge okastraataed. Nende keskel sõdurite telgid. Okastraataia ühes nurgas ajab tunnimees sillavalvuriga juttu. Mõlemal tunnimehel ripub rinnal laetud automaat. Mõnikümmend sammu kaugemal on risune ja räämar aed. Sellest roomavad välja kolm poissi. Osavasti libisevad nad üle

kaldamuru. Jõuavad okastraataiani. Kõige suurem poiss võtab taskust tangid. Naks! naks! on kaks traati läbi lõigatud. Suur poiss painutab traadiotsad kõrvale ja roomab sisse. Roomab kõige lähema kahuri juurde.

Aga tunnimees seisab kõige kaugema kahuri lähedal. Ja ajab rahulikult juttu. Tema ja poisi vahel on telgid. Kui tunnimees ka üle öla vaataks, poisi ta ikka ei näeks. Poiss jääks telkide varju. Aga tunnimees ei vaata. Päriskindlasti ei vaata! See on poistel ammu selge. Nad käisid ju mitu nädalat luuramas. Kükitasid räämas aias pöösaste taga ja piilusid... Nad teavad, et igal söögiajal lähevad saksa sõdurid kahurite juurest minema. Lähevad sööma. Õhutõrjepatareisse jääb siis ainult tunnimees, kes kõnnib aina ringiratast... Aga nad teavad ka seda, et kui SEE mees on tunnimeheks, siis tema ei kõnni ringiratast! Pole siia maani kordagi kõndinud. Tema hakkab kohe sillavalvuriga juttu ajama.

Nii on tänagi.

Suur poiss toob kahuri juurest kasti padruneid. Teised kaks võtavad kasti vastu ja lohistavad selle roomates risuse aia juurde. Siin ootavad veel kaks poissi. Need peidavad kasti kuivanud lehtede ja okste alla.

Nii tehakse ka teise kastiga.

Tunnimees ajab ikka veel juttu.

Kastide lohistajad võtavad pöösast kastekannu. See on triiki vett täis. Täiskannu on väga keeruline roomates läbi rohu lohistada. Viimaks on kastekann okastraataia ääres. Suur poiss kastab oma ja teiste poiste jäljed veega üle. Alates kahurist kuni räämas aiani. See on väga hädasohtlik silmapilk — seda tööd ei saa ju roomates teha! Aga hämarus aitab...

Mõne tunni pärast märkavad fašistid, mis on juhtunud. Nad hakkavad ärevalt sagima. Toovad jälituskoerad. Aga koer ei võta jälgi üles. Kastekannuvesi on jälgede lõhna ära uhtunud.

Õösel kannavad poisid padrunikastid suure poisi koju kartulikeldrisse. Matavad seal turbamulla alla.

Päevad mööduvad. Siis sõidab keegi talumees suure poisi koduõue. Mees tõstab padrunikastid vankrisse ja viskab heinu paksult peale. See tehtud, ronib ta ise kõige otsa istuma ja ütleb hobusele: «Nõöh!»

Nõnda rändavad padrunid metsa partisanide kätte.

*

Selle loo jutustas mulle üks Pärnu mees. Poiste nimesid ta ei mäletanud, aga kodulinna poisid olnud nad kõik.

Kuulasin seda lugu ja mõtlesin:

«Jah, nii meie rahvas Suure Isamaasõja võitiski, et igaüks, ka lapsed, andsid kõhklematult oma osa võidu heaks!»

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

Au kangelastele!

Tänapäeva inimesed austavad väga neid, kes on võidelnud vabaduse eest. Nende kalmud on alati lilledega ehitud. Kõige eest, mis meie elus on head, võlgname tänu neile: lapsed võivad rahulikult koolis õppida, tegelda kõigega, mis neile meeldib. Ka emad ja isad ei pea tundma muret laste pärast, sest kõik teed on neile avatud.

Kui möödus 30 aastat Tallinna ja paljude teiste vabariigi linnade vabastamisest, peeti meeles ka langenuid. Aastapäeva auks korraldati sõjaveteranide rongkäike ja rahvamatku.

Ka meie klass käis matkamas.

Külastasime Klooga surmalaagrit, kus saime teada, kui palju pidid inimesed kannatama selleks, et tulevikus võidaks õnnelikult elada.

Sellepärast me mäletame alati kangelasi, kes on andnud oma elu tuleviku õnne nimel.

ANNIKKY SALLER,
Tallinna 10. Keskkooli
III-b klassi õpilane

Kodumaa

MÕÖDA VILKSAVAD LINNAD, KÜLAD,
METSAD, TÕUSUD JA KARJAMAAD.

MÕÖDA VILKSAVAD KAUNID KOHAD
MEIE SUUREL KODUMAAL.

MÕÖDA VILKSAVAD LINNAD, KÜLAD,
METSAD, TÕUSUD JA KARJAMAAD.

«OLED KAUNIS!» ÜTLEN SULLE,
ÜTLEN SULLE, KODUMAA.

MARGIT PIIR,
Kuuste 8-kl. Kooli
II klassi õpilane

Kevadlilled

ESIMESED KEVADLILLED
KORJASIN MA METSA ALT.
YIIN NEED VAN AISALE,
KANGELASE KALMULE.
TÄNUKS LAPSELAPSELT NEED
HELGE LAPSEPÕLVE EEST.

RUTH AARMA,
A. Tisleri nim. Kunda Keskkooli
III-b klassi õpilane

Kodulinn

VÄIKSEL EESTIMAAL MA ELAN,
ARMSAS LINNAS, MIS NII KENA.
MERI UHUB TEMA KALLAST.
TA ON MULLE KALLIM KULLAST.

HURMI KRIKK,
Haapsalu 8-kl. Kooli
IV-a klassi õpilane

Meie uus koolimaja

Meile ehitatakse uut koolimaja, otse leivatehase kõrvale. Sinna tulevad klassid ja õppekabinetid, suur saal, ujula, riidehoid ning köök ja õu. See kool tuleb 11-klasiline.

Küll on hea kooli minna, kui õhus on värsket leiva lõhna!

ANDRES MATTO,
Vastseliina 8-kl. Kooli
III-b klassi õpilane

Ove ehtas kuldnokapuuri. Poisil tuli kiirustada, sest sel soojal kevadel laulsid mustakuuemehed juba varakult kaseladuvus. Ove saagis, kopsis ja meisterdas niisuguse hoolega, et ei märganud nipsakat pindu, mis ajas oma terava nina lauaserval püsti ja vahtis rahulolematult ringi.

«Näed siis, sinust ei hoolita põrmugi,» mõtles pind pettunult. «Kuldnokkadele ehitatakse ilmatu loss, aga sina, palun väga, jääd vihma kätte kõdunema! Või kratsib see rumal poiss sul liivapaberi hoolimatult üle ninal!»

Kare ja karm liivapaber oli pinnu suurim vaenlane. Seepärast hakkas ta piiluma Ove nobedaid sõrmi ja mõtles: «Seal põngerja küüne all poleks vist väga vigagi elada.»

Mõeldud — tehtud. Pind ajas end pingule nagu pillikeel ja sops! puuris end terava ninaga sügavale küüne alla.

Ove pillas haamri käest ja jooksis kahvatudes isa juurde.

«Pind! Pind!» hüüdis ta juba kaugelt nutta tihkudes.

«Vaata, kui tähtis sa nüüd oled!» mõtles pind. «Pool maailma on sinu pärast jalul ja kuldnokapuur jääbki pooleli...»

«Kae sindrit!» uuris isa asja lähemalt. «Suur nagu palk. Ja otse lapsele küüne alla...»

«Võta välja, võta ruttu välja!» palus meistrimees.

«Pole viga, sel rebase ju saba urust väljas... Mäletad seda lugu, kus rebane ütles koortele: «Sööge mu saba ära, tema takistas mind põgenemiselt!?»» küsis isa, ja kui Ove läbi nutu naeratas, läks ta vargsi pinnu kallale. «Koerad võtsid rebase sabast kinni...»

Pinnule meeldis väga, et teda oli suureks palgiks nimetatud, kuid küüne alt ei tahtnud ta välja tulla. Kүүs kaitses teda nagu katus ja veri soojendas nii mõnusasti. Seepärast ajas ta vastu: «Mi-is? Mind tahetakse korterist välja tõsta? Ei lähe läbi! Ma pro-tes-tee-rin!» Aga kui isa tal sabast kinni naksas, hakkas tal kõhe, et ta nii ilus ja peenike keha võib keskelt pooleks minna nagu sipelgal, ja naks! oligi ta pintsettide vahel.

«... ja tõmbasid rebase enda urust välja,» lõpetas isa.

«Kõik?» imestas Ove, tehes märjad silmad lahti.

«Vaata, kui hästi, et ta tervelt kätte saime,» ütles isa sõrme sidudes. «Nüüd läheb valu ruttu üle.»

«Mis me pinnuga teeme?» küsis Ove, kui isa lubas talle appi tulla. «Hoiad ehk mälestuseks?»

«Nagu onu Mihkel sõjas haavata saades kuuli?»

«Kas või nii,» naeratas isa ja pani pinnu Ove peopesale.

Ove viis pinnu tühja tikutopsi, rannast korjatud vesihallidele hahasulgedele. «Nüüd olen ma nagu türgi sultan sulist padjul!» jäi ninakas pind oma uue elamisega igati rahule.

Ah et mis valust sai? Noh, eks selle viinud tänulikkude kuldnokkade vidiit!

OLIVIA SAAR

VANAISA BAROMEETER

Minu vanaisale kingiti baromeeter. See oli üsna kella moodi, aga kell see polnud, sest ta ei näidanud aega.

Vanaisa kinnitas baromeetri seinale ning vaatas seda hommikuti ja õhtuti. Lõuna ajal vaatas ka, kui aega sai.

Pärisin vanaisa käest, mida baromeeter talle näitab. Vanaisa vastas: «Praegu näitab seda, et tänaseks võib heinad kuivama jätta, nii-pea vihma ei tule.»

Ja loog jäetigi maha. Ja vihma ei tulnud.

Varsti levis kuuldu vanaisa baromeetrist naabrite juurde. Meil hakkas käima palju inimesi. Tulid, teretasid ja kõhatasid. Rääkisid maast ja ilmast. Rohkem ikka ilmast, et vanaisa aru saaks, misjaoks meile on tulnud. Aga vanaisa mitte kohe ei taibanud, miks jutt ilmale pöördub.

Kui tuba rahvast täis sai, astus vanaisa tähtsa moega baromeetri alla ja ütles nagu muuseas:

«Kisub muutliku poole. Paari päeva pärast on sadu käes.»

Ja paari päeva pärast sadaski nii et maa mustas.

VANAISA VASKKASTRULID

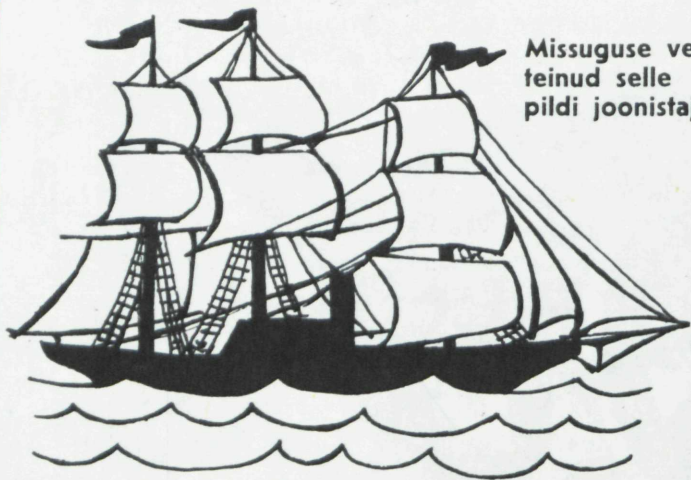
Sõjaajal tuli sakslastelt kuri käsk, et kõik vasest esemed tuleb kogumispunkti ära viia. Et kes ei vii, sellel läheb halvasti. Minu vanaisal oli sahvris kolm vaskkastrulit: üks väike, teine suu-rem ja kolmas nii suur, kuhu mina sisse istuma oleksin mah-
tunud.
Vanaisa tõstis kastrulid käru peale ja läks. Vanaema arvas, et kogumispunkti. Aga mis kogumispunkt saab olla tühjal heinamaal? Mis kogumispunkt saab olla heinakuhja taga jõekäärus? Just sinna vanaisa läkski ja kastrulid üksteise järel koolmekohta sumatas. Kui vanaema pärast küsis, et kas kogumispunktis paber ka vastu anti, nähvas vanaisa:
«Mis paberit sa neilt konnadelt ikka saad!»
«Kuss-kuss!» pani vanaema sõrme suule ja vaatas kähku ukse taha.

**TERE,
KULDNOKK!
TERE,
KURG!**

Illustreerinud ENE PIKK

ARVAARAT ARVAARAT

Missuguse vea on
teinud selle
pildi joonistaja!

Millised linnud on sarnased!

Ühe äärmise poisi nimi on Kalle. Kui Ulvi seisaks
Väino kõrval, oleks Peeter kõrvuti oma nimekaimuga.
Kus keegi seisab!

Kuidas me kevadet vastu võtame

(Jutustab Ülemõisa Algkooli juhataja
Silvi Saar)

Juba üheksa aastat järjest võtame kevadet vastu lindudepäevaga. Iga lindudepäeva oleme pühendanud ühele linnule. Meie lindudepäev on nagu suur pidu. Kõik lapsed laulavad, kõik lapsed mängivad pilli. Ja kui kavas on näidend, saab iga õpilane osa. Niiviisi oleme juba pidanud

pääsupeo,
käopeo,
lõokesepeo,
kuldnokapeo,
ööbikupeo,
tihasepeo,
rähnipeo,
kurepeo ja
leevikesepeo.

Missugune pidu järgmisel kevadel ees seisab, saavad lapsed juba sügisel teada. Siis saavad nad ka täpsed vaatlusülesanded. Peale selle otsib iga õpilane peolinnust kirjutatud luuletuse või jutukese.

Kevadeks ei ole me mitte ainult oma päevakangelase eluviisi hästi tundma õppinud, vaid oskame ka temast loodud laule ja luuletusi ette kanda.

Kooliõue kurepesa

(Jutustab Tiiu Hermiste)

Meie koolimaja ümbruses on väga palju toonekurepesi. Kuus või seitse tükki. Üks pesa on kohe kooli aia taga.

Igal kevadel vaatame klassiaknast, kas kured ei ole saabunud. Kui kuuleme tuttavat noka-plaginat, on kõigil hea meel.

Meie kurepesa on toonekurgedele vist väga meele järele. Igal kevadel käib siin võõraid kurgi, kes tahavad seda endale võtta. Aga meie toonekured ei lase. Nad kaitsevad vapralt oma kodu. Mõnikord käivad pesa pärast niisugused õhulahingud, et suled lendavad.

Minu koduõuelt paistab kurepesa niisama hästi nagu koolimaja aknast. Kõik on näha: kuidas kured kevadel pesa kohendavad, kuidas nad poegi toidavad, kuidas nad neid kaitsevad. Kui pesaparandamine käib, tuuakse vahel mitu oksajuppi korraga. Aga kui oksake paikapanemisel alla kukub, jätab toonekurg selle sinnapaika ja läheb otsib uue rao.

Suvel käime igal neljapäeval kooliaias tööl. Vaatame siis alati kurgi ja arutame, mitu poega neil sel aastal on. Enne sellest aru ei saa, kui pojad hakkavad end püsti upitama. Möödunud suvel oli meie kurgedel neli poega. Mina olen kuulnud, et nii suur poegade arv olevat toonekurgede puhul haruldaseks sündmuseks. Tore on jälgida, kuidas noored toonekured hakkavad lendamist õppima. Muudkui hüppavad pesa serval ja lehvitavad tiibu. Korraga mahub niiviisi harjutama kaks poega.

Kuidas ma haigruga sõbraks sain

(Jutustab Jaan Lehtaru)

Õisu pargis elavad haigrud. Need on suured, natuke kurgede moodi linnud. Mul on ühe poolega binokkel, vanaisa mälestus. Vaatan

sellega linde. Olen vaadanud, kuidas haigur järvest kalakesi püüab. Haigur seisab kivil, liikumatu nagu post. Äkki käib nokk sopsti! vette. Ongi kala käes. Sellest on nüüd mitu aastat, kui järves vesi langes. Haigrupoeg, kes ei osanud veel hästi lennata, läks mudale kõndima ja jäi sinna kinni. Aitasin haigrupoja kaldale ja püüdsin talle õngega kalu. Algul panin kala liivale. Pärast muutus haigur julgemaks. Ükskord tuli ta nii lähedale, et sain teda sõrmeotsaga silitada.

Mis ma olen kuulnud ja näinud

(Jutustab Kalev Ojaloo)

Mina olen kuulnud, et pääsuke tegi vihmaveetorusse pesa. Ei tea, kuidas tal niisugune rumal mõte tuli?

Mina olen näinud, kuidas pääsukesed lauda taha freesturba kuhja sisse käigud õonestasid. See samuti ei olnud hea pesapaik. Kass sai pääsupojad kätte.

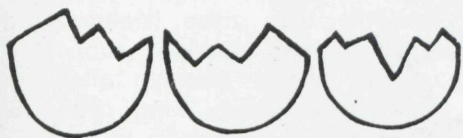
Mina olen näinud, kuidas pääsuke televisiooni-antenni kaabli ümber pesa ehitas. See pesa on mu enda kodu. Ega pääsukesel televiisorit ei ole, temal on antennist teistmoodi kasu. Kaabel ei lase pesa alla kukkuda.

Mina olen näinud, kuidas toonekured kombaini järel kõnnivad. Lähevad nagu sõdurid, viis-kuus tükki reas. Ega viljapõllul konni küll ei ole. Mina arvan, et toonekured peavad seal hiirejahti. Kui meil oli koolis kurepäev, rääkis minna, mis vanarahvas kurgede kohta ütleb. Vanarahvas ütleb, et kui kured sügisel lähevad, ei tohi neile lehvitada. Siis minevat rivi segi.

Seda mina ei ole näinud ega kuulnud. Seda ma lugesin.

Üles kirjutanud JAAN RANNAP

ARVAARPAI ARVAARPAI

1 2 3

Millised munapooled sobivad kokku?

4 5 6

BÄŠKIIRI KIRJANIK
RIF MUHAMETOV

Kähisev Talip

Ükskord tuli Talip nukrana kooli. Ta kaela ümber oli mässitud paks villane sall. Just sellise kurva väljanägemisega ilmus ta klassi. Lapsed piirasid poisi sisse ning pärsid üksteise võidu:

«Mis on juhtunud, Talip?»

«Ega sa haige ole, Talip?»

«On sul angiin, Talip?»

Talip näitas kurgule ja kähises metsikult. Lapsed mõistsid, et ta on haige. Nad said kohe aru, et tal on angiin. Ning siis hakkasid kõik nõu andma, mida sel puhul teha.

«Hinga kartuliauru sisse,» ütles parim õpilane Samal. «Pane soojenduskoht seljale,» sõnas hea õpilane Gata.

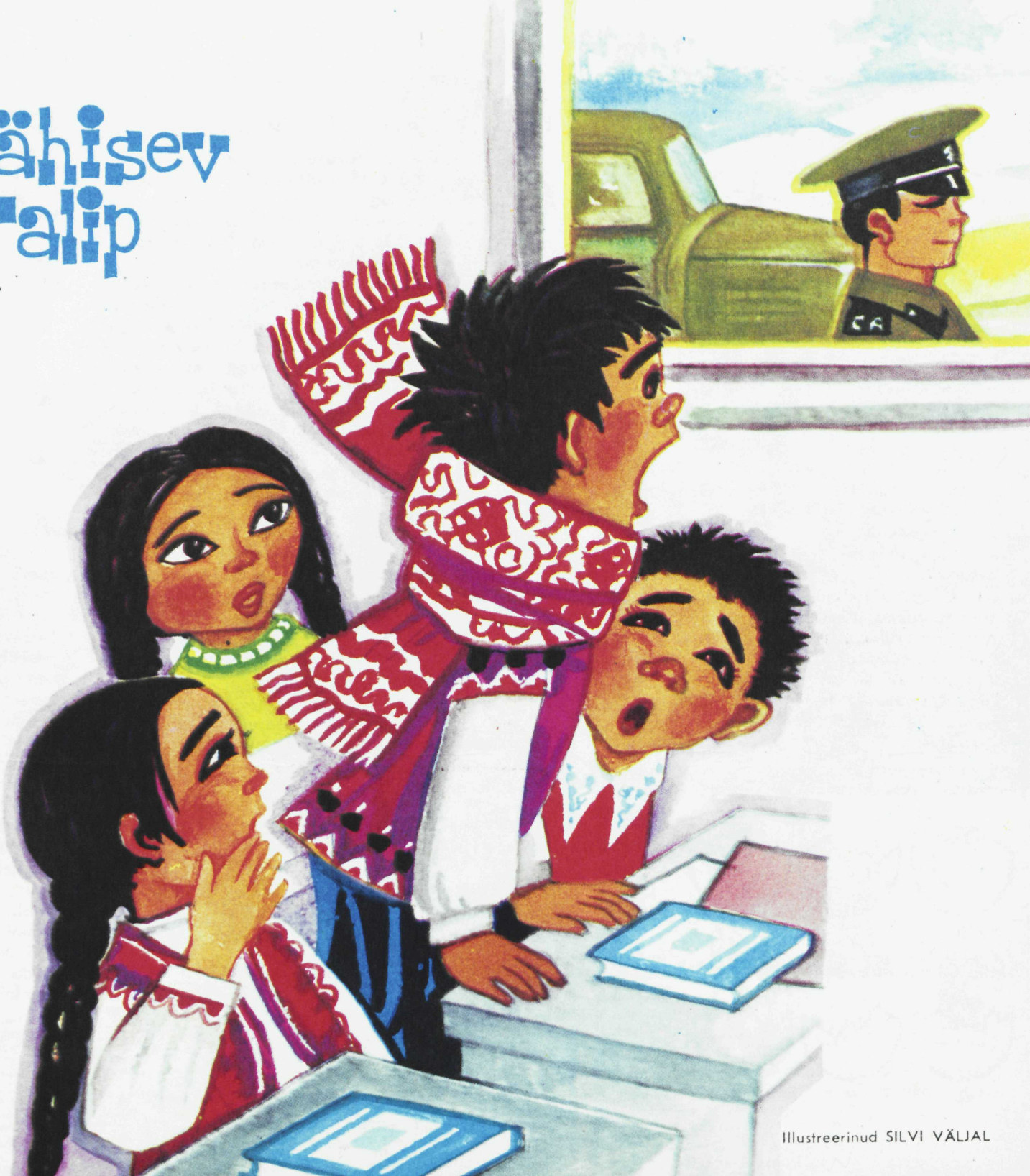
Aga kahemees, ei taha ta nimegi nimetada, lausus tõelise rumaluse:

«Laula täiest kõrist: «Võimlema, võimlema!», siis läheb kurk lahti.»

Kuid Talip kähistas:

«Ma... ei... sa... rää... lau...»

«Ta ütleb, et ei saa sõnagi lausuda, laulmisest rääkimata,» tõlkis Gata. Tema sai kohe aru angiini haigestunud inimese keelest.

Ja Talip noogutas nõusolevalt pead.

«Joo kalamaksaõli,» ütles keegi.

Ning jälle noogutas Talip peaga, et küllap ta hakkab jooma.

Veel keegi soovitas midagi ja Talip kas noogutas või kähises kõigest jõust. Ta kähises jubedalt, just nagu viilitsaks rauda. Lapsed lõpetasid nõuandmise.

Kell helises.

Õpetaja tuli klassi ja kõik, keda küsiti, lugesid peast Mažit Gafuri luuletust «Punalipp». Ühed said viie, teised nelja, aga kui jõudis kätte Talipi kord, ei kuulnud keegi midagi peale kähina.

«Talipil on hääl ära,» selgitas Gata.

«Ta ainult kähiseb, sest tal on angiin,» ütles Samal.

Aga kahemees lausus taas midagi täiesti mõttetut.

«Ma... ei... sa... rää... lau...» lalises Talip.

«Hea küll, hea küll,» rahustas õpetaja. «Istu, Talip, istu! Pärast räägid.»

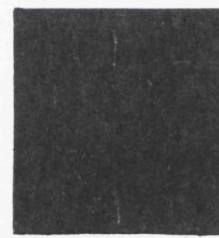
Aga just samal ajal peatus täpselt kooli akende all auto. Kabiinist astus välja sihvakas sõdur, kohver käes. See oli Talipi vanem vend. Nii kui Talip oma venda nägi, hüppas ta püsti ja hüüdis kõvasti, täiest kõrist:

«Hurraa, lapsed! Mahmed saabus!!!»

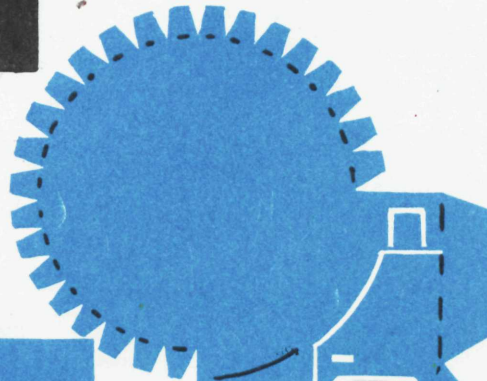
Talipil oli kõlav hääl. Õpetaja Amina pillas imestusest kriidi maha.

Tõlkinud VIIVI KREEK

TRAKTOR

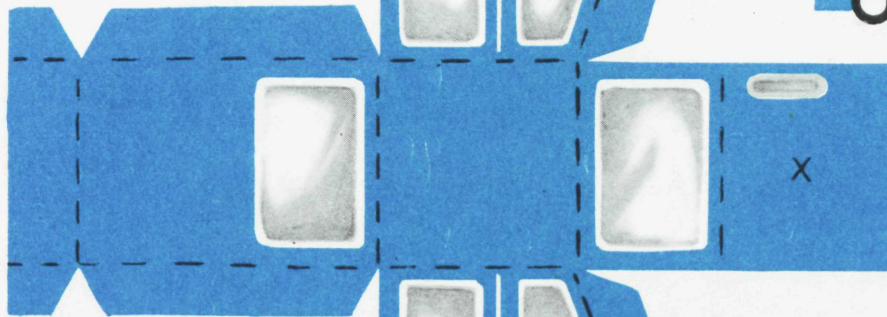
5

3

4

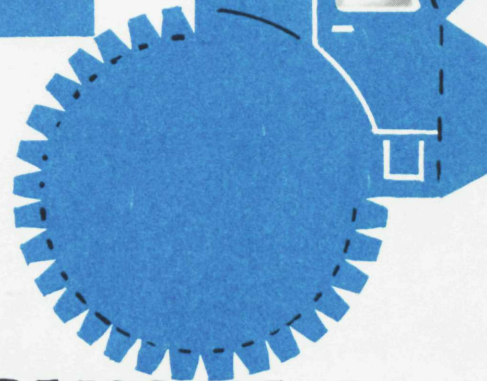
8

6

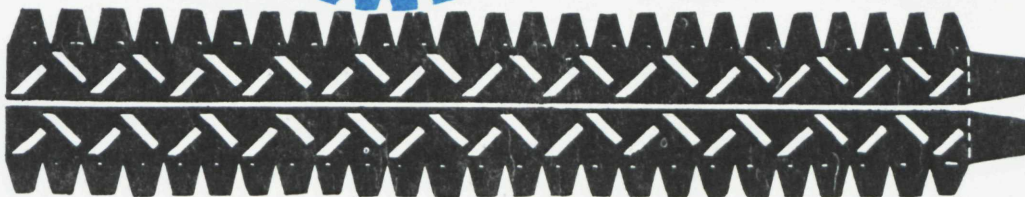
7

1

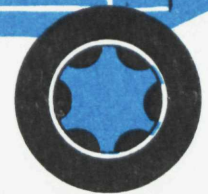
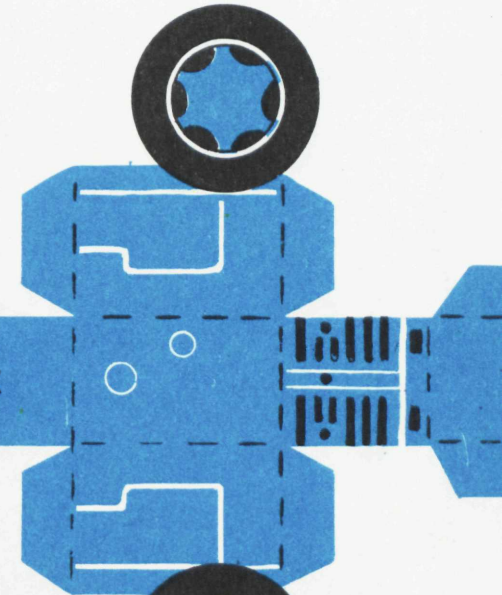

2

1

2

1

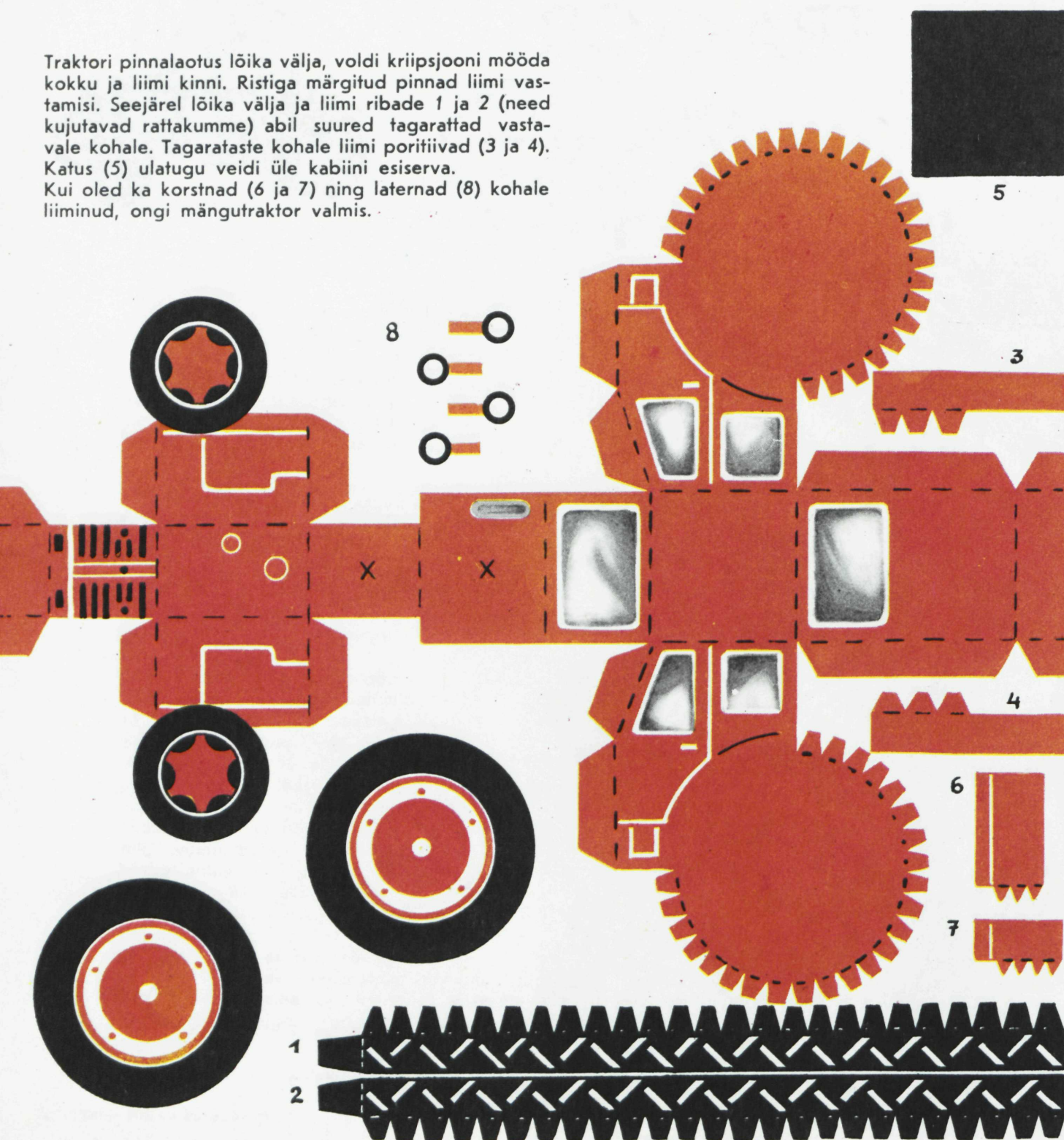

2

SEDA SINIST JOONT MÕÕDA LÕIKA VÄLJA KORVALOLEV KASITÕULEHT

Joonistanud KARIN NIINEPUU

Traktori pinnalaotus lõika välja, voldi kriipsjooni mööda kokku ja liimi kinni. Ristiga märgitud pinnad liimi vastamisi. Seejärel lõika välja ja liimi ribade 1 ja 2 (need kujutavad rattakumme) abil suured tagarattad vastavale kohale. Tagarataste kohale liimi poritiivad (3 ja 4). Katus (5) ulatugu veidi üle kabiini esiserva. Kui oled ka korstnad (6 ja 7) ning laternad (8) kohale liiminud, ongi mängutraktor valmis.

ELAR KUUS

Tikupiku

Jätnud Ummiaarli autot valvama, sidus Tikupikk hulk nõõrijuppe otsastikku. Sedasi saadud pika nõõri viskas ta kuuse kõige kõrgema oksa ümber sõlme ning ronis puu latva.

Jah, seal elas röövel. Haigutades heitis ta parajasti koos naisega puhkama.

Pärast keskööd avas õudne röövel silmad ja kraaksus:

«Las päike tõuseb, siis kraban laululindude pojad roaks.»

«Kas nad üles leiad, et roaks krabada, aah?» küsis naine.

«Mul on taadi prillid, kae... Roaks, roaks!»

Tikupikk piilus oksa varjust: röövel seadiski taadi prillid nokale. Prille ära võtta Tikupikk ei jaksaks, küll aga hoia-tada neid, kes taati-eite lau-luga lõbustavad. Tarvis kii-resti tegutseda! Tikupikk libis-tas end nõõripidi alla, hüppas Ummiaarliga autosse. Oige varsti jõudsid nad metsast välja.

Ainult häda: laululindude pesad asuvad hajali ning ülal kõrgel.

«Oot-oot! Võtame... ennuki,» ütles Ummiaarel.

Sõiduk eeskojast lelukastist lagedale toodud, tõusid nad õhku, tiirutasid ümber pöõ-saste, räästaste all ja isegi pööningul. Hõikusid:

«Ärgake — röövel!»

Samas röövel lähenes laiadel

Võitlus

tiibadel, vuhva-vuhva-vuhva. Prillidega nägi ta pisikeste peidupaigad viimseni ära. Röövli kannul tulid kraaksudes ta naine, äi, ämm, onud, tädid, naod, küdid, kõigil nokad ahmamiseks pärani. Laululinnud jahmusid. Seal kordas Tikupikk Ummiaarli sõnu:

«Mida üksi ei suudeta, suudetakse hulgakesil!»

Linnud kogunesid polkudesse. Esimene polk sööstis röövlile ülalt peale, kiljudes:

«Midli-midli!»

«Need on ... uitsuääsud,» seletas Ummiaarel.

Teine polk tungis röövlile küljelt kallale, kärades:

«Siit-siit ei anna me ära mitte üks lapsetitt!»

«Need on ... indid.»

Kolmas polk hirmutas röövli eest:

«Tüü, tüü, tükkideks teeme!»

«... asvatihased.»

Et võit vägisi vaenlaste poole kaldus, käskis Tikupikk Ummiaarlit:

«Võta sina rool, vii lennuk kõige metsikumasse möllu.»

Ummiaarel talitas nagu nõutud. Tikupikk sättis pika nõõri valmis. Ta heitis selle nii osavasti röövli suunas, et ümber prillisanga sõlme sidus.

Tõmbas ja — hurraa! — prillid tulid röövli nokalt Tikupiku pihku! Röövel-pahalane ei näinud ilma prillideta sõdi-

da. Tuigerdades üles-alla, viskas ta varvast, temaga ta naine, äi, ämm, onud, tädid, küdid, naod. Laululinnud hõiskasid. Lennuki maabudes kibelles Tikupikk majja. Enne siiski silitas Ummiaarli pead:

«Hüvasti!»

Aga peasilitamisest paranesid Ummiaarli muhk ja mälu.

«Pole ma ühti Ummiaarel! Olen hoopis Kummist Kaarel!...»

Kui Tikupikk läbi rotiaugu eeskotta saabus, kostis toast taadi ja eide nuttu:

«Kadus me viimane laps, Tiku-

pikuke... Kuid kes ukse taga kobistab?! Sisset!... Ooh — ongi meie silmatera!»

Eit kallistas kadunud poega, taat üllatus rohkem prillidest tulija kaenlas:

«Said nad kätte ja töid tagasi?!»

«Jaa, sest oskan osavalt sõlmi siduda,» vastas Tikupikk.

«Vajaka jäi tähtede veerimisest ja kümneni lugemisest. Sirgudes õpin sedagi.»

«Miks sa siis ei sirgu?» pani taat prillid ette, et küsimuses ometi kord selgusele jõuda.

«Kus lugu: sidusid nõõrijup-

pe kõikjale, ühe ümber oma kõhu, pealegi nii meisterlikult, et kasvada on võimatu!»

Taat proovis sõlme lahti pusi- da — ei midagi. Eit proovis — ei midagi. Aga sõlmemeister ise sikutas sõlme sihti lahti. Kohe käis ilmatu pauk, umbes nõnda kõva:

P Ö M M ! ! !

Poiss paisus paugupealt suureks, taadist ja eidest pikemaks, oli mitte enam Tikupikk, vaid päris pikk.

Muidugi lõppes nüüd taadi ja eide nutt, aga ka meie muinasjutt.

Illustreerinud EDGAR VALTER

ELKNÕ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 5 — 1975, XVI aastakäik, ilmub üks kord kuus, EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 101, Pärnu mnt. 67-a.

Kolleegium: E. Haamer, V. Kofkas, E. Märdi (peatoimetaja), H. Mänd, A. Piirma, H. Rattiste. Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurli, vanemkorrektor E. Orgmets. Telefonid: vastutav sekretär 681-319; kunstilise toimetaja 681-321; koolileiu, teadus, tehnika 681-313; kirjandus, kirjad 681-317; vanemkorrektor 681-316; üldtelefon 681-318.

Laduda antud 2. IV 1975. Trükkida antud 22. IV 1975. Trükiarv 69 000. Ofsetpaber nr. 1 60x90 8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,65. MB-03949. Tellimise nr. 1053. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükikoda, Tallinn 200 001, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel IIVI SAMPURAUDESEPA
joonistus «Ilgavese Tule juures».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета пионерской организации Эстонской ССР «Тяжеке» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии. Таллин, 200 001, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200 101, Пярну маantee, 67-а. Цена 15 коп. Заказ № 1053. Тираж 69 000.

kevadel meie koduõue õunapuus

Esimesed õied sellel ke

meie rahvaja võidukus •

• Esimesed õied sellel kevadel